

КЛАСИФІКАЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ: ДОКТРИНАЛЬНІ ПІДХОДИ

THE CLASSIFICATION OF ADMINISTRATIVE OFFENCES IN THE TAXATION SPHERE: DOCTRINAL APPROACHES

Іщенко В.В.,

викладач кафедри публічного права

Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

У статті розглянуто погляди вітчизняних та зарубіжних (переважно російських) фахівців з адміністративного та податкового права на проблему класифікації адміністративних правопорушень у сфері оподаткування. На думку автора, критерієм класифікації адміністративних правопорушень у сфері оподаткування має бути видовий об'єкт правопорушення. Автором запропоновано власну класифікацію адміністративних правопорушень у сфері оподаткування, передбачених чинним законодавством України.

Ключові слова: адміністративні правопорушення у сфері оподаткування, адміністративні правопорушення, податкові правопорушення, оподаткування, класифікація правопорушень.

В статье рассмотрены взгляды отечественных и зарубежных (преимущественно российских) специалистов по административному и налоговому праву на проблему классификации административных правонарушений в сфере налогообложения. По мнению автора, критерием классификации административных правонарушений в сфере налогообложения должен быть видовой объект правонарушения. Автором предложена собственная классификация административных правонарушений в сфере налогообложения, предусмотренных действующим законодательством Украины.

Ключевые слова: административные правонарушения в сфере налогообложения, административные правонарушения, налоговые правонарушения, налогообложение, классификация правонарушений.

This article deals with the views of native and foreign (mainly Russian) specialists in administrative law and tax law with the problem of the classification of administrative offences in the taxation sphere. According to the author, the criterion of classification of administrative offences in the field of taxation should be the object specific of the offense. The author submitted his own classification of administrative offences in the taxation sphere, which are provided with valid legislation of Ukraine.

Key words: administrative offences in the taxation sphere, administrative offences, tax offences, taxation, classification of offences.

Постановка проблеми. Відповідно до ч. 1 ст. 67 Конституції України кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом. Проте з тих чи інших причин платники податків не завжди виконують цей обов'язок перед державою. Держава у зв'язку з невиконанням або неналежним виконанням цього обов'язку вимушена застосовувати до правопорушників у сфері оподаткування різноманітні заходи державного примусу, зокрема заходи адміністративної відповідальності. Питання класифікації адміністративних правопорушень у сфері оподаткування залишається значною мірою дискусійним та остаточно не вирішеним у науковій літературі України та інших держав – членів СНД.

Стан дослідження, визначення не вирішених проблем. У науковій літературі України фактично відсутні комплексні дослідження з питань класифікації адміністративних правопорушень у сфері оподаткування. Ці питання розглядаються лише в працях окремих вітчизняних та зарубіжних (переважно російських) вчених, присвячених відповідальності за правопорушення у сфері оподаткування. Серед фахівців досі немає єдності стосовно того, який критерій брати за основу для класифікації адміністративних правопорушень у сфері оподаткування. При цьому класифікації, що пропонуються вченими, як правило, мають дуже мало спільного зі складами адміністративних правопорушень у сфері оподаткування, передбачених чинним законодавством.

Метою цієї статті є аналіз поглядів вітчизняних та зарубіжних фахівців на проблему класифікації адміністративних правопорушень у сфері оподаткування, спроба узагальнити їх та здійснити власну класифікацію адміністративних правопорушень у сфері оподаткування, передбачених чинним законодавством України.

Виклад основного матеріалу дослідження. В адміністративно-правовій літературі пропонується класифікувати адміністративні правопорушення за різними озна-

ками складу адміністративного правопорушення (об'єкта, об'єктивної сторони, суб'єкта, суб'єктивної сторони (форми вини), ступеня суспільної небезпеки адміністративного правопорушення та заходу стягнення за його вчинення тощо) [1, с. 44; 2, с. 48–91; 3, с. 45–46; 4, с. 8–9]. Разом із тим в адміністративно-деліктному законодавстві класифікація проводиться за об'єктом правопорушень (за таким принципом побудовані КУпАП, проект Кодексу України про адміністративні проступки, нові адміністративно-деліктні кодекси інших держав – членів СНД). При цьому, як справедливо вказують В.П. Анісімов та В.К. Колпаков, під час класифікації складів адміністративних правопорушень (Особлива частина розділу II КУпАП) законодавець використав різні критерії: 1) зміст суспільних відносин, що охороняються; 2) галузь діяльності, де вони виникають (структура соціально-господарського комплексу) [2, с. 28; 5, с. 94]. У результаті використання таких критеріїв проступки, що посягають на єдиний родовий об'єкт, опинилися в різних главах [2, с. 28; 5, с. 94].

Найбільш повну та докладну класифікацію податкових правопорушень, на нашу думку, було запропоновано російським фахівцем С.Г. Пепеляєвим, який виділяє такі групи податкових правопорушень: 1) правопорушення проти системи податків; 2) правопорушення проти прав та свобод платників податків; 3) правопорушення проти системи гарантій виконання обов'язків платника податків; 4) правопорушення проти виконання дохідної частини бюджету; 5) правопорушення проти контрольних функцій податкових органів; 6) правопорушення проти порядку ведення бухгалтерського обліку, складання та подання бухгалтерської та податкової звітності; 7) правопорушення проти обов'язків по сплаті податків [6, с. 173; 7, с. 106; 8, с. 95; 9, с. 208; 10, с. 408]. Таку ж класифікацію пропонують А.М. Серцев [11, с. 66] та О.П. Угровецький (з незначними змінами) [12, с. 201]. С.Г. Пепеляєв в якості критерію власної класифікації податкових правопорушень

на групи вказував направленість протиправних діянь, хоча як справедливо зауважували А.В. Передернін та А.В. Роздайбіда, в основі класифікації С.Г. Пепеляєва лежить насправді об'єкт правопорушення [13, с. 110; 14, с. 100].

М.П. Кучерявенко запропонував такі критерії класифікації податкових правопорушень: а) у залежності від об'єкта: приховування доходу; заниження доходу; відсутність обліку об'єктів оподаткування або ведення його обліку з порушенням встановленого порядку; несвоєчасна сплата податку; неподання документів та іншої інформації [15, с. 336–337; 16, с. 336]; б) у залежності від спрямованості діянь – п. 1, 2, 5 класифікації С.Г. Пепеляєва в незмінному вигляді та дещо змінений варіант п. 6 (правопорушення проти порядку ведення бухгалтерського обліку та звітності) цієї класифікації [17, с. 281; 18, с. 320]. Аналогічні класифікації наводять О.А. Бурбело та Т.В. Малаєва, Е.С. Дмитренко, Г.А. Конишев [19, с. 158; 20, с. 106; 21, с. 27]. І.В. Вернидубов та О.А. Лукашев у залежності від об'єкта пропонують таку ж класифікацію, як і М.П. Кучерявенко, а в залежності від спрямованості діянь виділяють: 1) правопорушення проти прав і свобод платників податків; 2) правопорушення проти порядку ведення бухгалтерського обліку та звітності; 3) правопорушення проти реалізації контролюючими органами функцій податкового контролю [22, с. 221–222; 23, с. 120].

Класифікація О.І. Бондаренка та П.П. Баранцева, які також поділяють податкові правопорушення в залежності від спрямування протиправних вчинків, теж являє собою скорочений варіант класифікації С.Г. Пепеляєва, включаючи до нього п. 3, 5, 6, 7 вказаної класифікації [24, с. 100]. Ю.М. Старилов також наводить дещо змінену та скорочену класифікацію С.Г. Пепеляєва, яка включає такі види податкових правопорушень: 1) проти прав, законних інтересів та свобод платників податків; 2) проти виконання доходної частини бюджету; 3) проти виконання наглядових функцій податкових органів [25, с. 45]. Як бачимо, до класифікації Ю.М. Старилова в незмінному вигляді ввійшли лише п. 4 та з незначними редакційними змінами п. 2 та 5 класифікації С.Г. Пепеляєва. Класифікація Б.О. Борисова, який теж поділяє податкові правопорушення в залежності від спрямованості протиправних вчинків, також являє собою скорочений варіант класифікації С.Г. Пепеляєва. Вона включає в незмінному вигляді п. 4, 5 та 6 цієї класифікації, дещо змінений варіант п. 2 (порушення прав та свобод платників податків), додавши до них нову групу – ухилення від сплати податків [26, с. 37–38].

З.М. Будько за критерієм видового об'єкта виділяє такі групи податкових правопорушень: 1) порушення, пов'язані з порядком обліку платників податків та поданням податкової звітності; 2) порушення, пов'язані з обчисленням, сплатою, утриманням та перерахуванням податків і зборів; 3) порушення, пов'язані з невиконанням рішень податкових органів; 4) порушення прав і законних інтересів платників податків [27, с. 10, 13]. Практично аналогічну класифікацію, проте за критерієм безпосередніх об'єктів, пропонує Ю.О. Ровинський [28, с. 226–231]. У свою чергу, Н.Ю. Пришва в залежності від об'єкта посягань поділяє податкові правопорушення лише на дві групи: 1) правопорушення у сфері здійснення податкового контролю; 2) правопорушення проти порядку обчислення та сплати податків, інших обов'язкових платежів [29, с. 135].

О.В. Бризгалін та інші російські фахівці пропонують класифікувати податкові правопорушення в залежності від об'єкта, на який направлено протиправні діяння, наступним чином: 1) приховування або заниження об'єктів оподаткування; 2) порушення встановленого порядку обліку об'єктів оподаткування; 3) порушення порядку подання документів до податкового органу; 4) порушення порядку сплати податку [30, с. 8–9]. Близько до попередньої є класифікація В.Б. Марченка та М.Ф. Легкової, яка включає в себе всі види групи правопорушень із по-

передньої (крім другої), а також порушення порядку, встановленого для розпорядження активами, що знаходяться в податковій заставі [31, с. 108]. Інший російський фахівець В.В. Шекшин пропонує класифікацію адміністративних правопорушень законодавства про податки та збори за об'єктом, виділяючи правопорушення, що посягають на суспільні відносини, що складаються з приводу: обліку платників податків; обчислення та сплати податків; стягнення податків; забезпечення податкового контролю; здійснення податкового контролю; документування угод з використанням контрольно-касових машин; виробництва та обігу підкакцизних товарів та деякі інші [32, с. 8, 18; 33, с. 81, 127].

Білоруський фахівець К.В. Хоміч за способом ухилення від виконання податкового обов'язку виділяє три групи податкових правопорушень: 1) податкові правопорушення, пов'язані з ухиленням від податкового обліку та контролю; 2) податкові правопорушення, пов'язані з невиконанням платниками вимог, що стосуються процедури обліку податкової бази та внесення податкових платежів; 3) податкові правопорушення, що посягають на нормальну діяльність податкових органів [34, с. 11, 16]. Інший білоруський фахівець, Т.В. Телятицька, поділяє всі адміністративні правопорушення у сфері оподаткування на два види: 1) правопорушення в галузі фінансової сфери; 2) інші правопорушення в податковій сфері [35, с. 8]. Серед останніх вона виділяє: а) дії, що перешкоджають законній діяльності податкових органів; б) порушення, вчинювані кредитними установами; в) порушення прав та свобод платників податків [35, с. 9–10].

А.В. Передернін та А.В. Роздайбіда за сукупністю родових і видових об'єктів поділяють податкові правопорушення на: 1) порушення обліково-звітного порядку здійснення податкової діяльності; 2) порушення порядку здійснення податкового контролю; 3) дії, спрямовані проти встановленого порядку сплати податків, ухилення від оподаткування шляхом приховування (заниження) податків і зборів або неправомірний залік (повернення) податків або зборів; 4) правопорушення проти системи податків і наповнення доходної частини бюджету; 5) правопорушення проти прав і свобод платників податків [13, с. 118–119; 14, с. 101–102; 36, с. 19; 37, с. 11–12]. Близько за змістом класифікацію до наведеної вище пропонує Е.С. Дмитренко [38, с. 324–325].

Отже, всі вищезазначені фахівці класифікують податкові правопорушення в залежності від об'єкта або спрямованості діянь. Проте переважна більшість авторів наведених вище класифікацій, на жаль, не вказують, які саме правопорушення (зокрема, адміністративні) належать до тієї чи іншої групи, виділеної ними.

Окремі фахівці пропонують класифікувати податкові правопорушення за суб'єктами, що їх вчиняють. Так, І.І. Лонюк пропонує класифікувати порушення податкового законодавства, за які передбачено адміністративну відповідальність, за суб'єктами правопорушень на такі групи: 1) правопорушення, за вчинення яких відповідальність несуть лише керівники та інші посадові особи; 2) правопорушення, за вчинення яких відповідальність несуть лише посадові особи і громадяни – суб'єкти підприємницької діяльності; 3) правопорушення, за вчинення яких відповідальність несуть лише громадяни, які займаються підприємницькою діяльністю; 4) правопорушення, за вчинення яких відповідальність несуть лише громадяни [39, с. 34].

О.П. Альохін та С.Г. Пепеляєв поділяють порушення податкового законодавства, що тягнуть адміністративну відповідальність, на групи в залежності від того, хто підлягає відповідальності за їх вчинення: лише посадові особи; лише громадяни; посадові особи та громадяни; підприємства та громадяни. У свою чергу, правопорушення, суб'єктами яких можуть бути лише посадові особи, вони поділяють на: пов'язані з об'єктом оподаткування, пов'язані

з постановкою бухгалтерського обліку та звітності; тих, що стосуються подання документів, пов'язаних з обчисленням та сплатою податків [40, с. 56]. О.Г. Свєтнікова пропонує виділити в окрему групу податкові правопорушення, вчинені органами податкової служби: 1) проти податкової системи (незаконне введення, встановлення податків, незаконне справляння податків; незаконне звільнення від сплати податків); 2) проти законних прав платників податків (незаконна протидія господарській діяльності платників податків, розголошення податкової таємниці) [41, с. 13].

За суб'єктом класифікують податкові правопорушення (з подальшою класифікацією за об'єктом) також Л.Б. Рейдель [42, с. 91–93] та Л.Ю. Кроліс, яка поділяє податкові порушення за суб'єктом, а потім за об'єктом на: 1) вчинені платниками податків та обов'язкових платежів та їхніми посадовими особами: 1.1. порушення правил обчислення і сплати податків; 1.2. вчинення протиправних дій, що посягають на нормальну діяльність податкових органів; 2) порушення, що вчиняються податковими агентами: 2.1. порушення, що вчиняються керівниками банків та інших кредитних установ; 2.2. порушення, що вчиняються джерелами доходів та їхніми посадовими особами [43, с. 15–16; 44, с. 137, 178–179].

За суб'єктом та об'єктивною стороною класифікують податкові правопорушення С.В. Буряк та інші фахівці [45, с. 409]. М.О. Мацелик пропонує класифікувати адміністративні правопорушення у сфері оподаткування за критеріями суб'єкта та суб'єктивної сторони [46, с. 178–180], хоча найбільш правильною вважає класифікацію за єдиним об'єктивним критерієм [46, с. 182], а В.В. Шекшин – за всіма чотирма елементами складу адміністративного правопорушення: об'єктом, об'єктивною стороною, суб'єктом, суб'єктивною стороною [32, с. 8, 18; 33, с. 81, 129; 47, с. 293].

Окремими вітчизняними науковцями пропонувалися й більш детальні класифікації податкових правопорушень та адміністративних правопорушень у сфері оподаткування за іншими критеріями. Так, М.П. Кучерявенко пропонує класифікувати їх за 6 критеріями [15, с. 336; 16, с. 334], Е.С. Дмитренко – за 8 критеріями [38, с. 325–326], І.І. Огороднікова – за 9 критеріями [48, с. 159; 49, с. 5, 10, 14; 50, с. 10, 107, 134, 195], а М.О. Мацелик – аж за 16 критеріями [51, с. 11]. При цьому в якості критеріїв для цих класифікацій пропонувалися, як правило, кількісні та якісні ознаки окремих елементів складу адміністративного правопорушення (переважно, об'єкта та об'єктивної сторони правопорушення).

На нашу думку, базовим критерієм класифікації адміністративних правопорушень у сфері оподаткування має бути видовий об'єкт правопорушення, оскільки саме він взятий за основу в кодифікації адміністративно-деліктного законодавства вітчизняним та зарубіжним законодавцями. При цьому, виділяючи групи адміністративних правопорушень, слід враховувати, за які правопорушення чинним законодавством України встановлено адміністративну відповідальність, оскільки переважна більшість авторів наведених вище класифікацій, на жаль, не вказують, які саме правопорушення належать до тієї чи іншої групи, що виділяється ними.

Висновки. Таким чином, адміністративні правопорушення у сфері оподаткування, передбачені чинним законодавством України, за видовими об'єктами можна поділити на такі групи:

1) адміністративні правопорушення проти порядку ведення податкового обліку, складання та подання податкової звітності (ст. 163¹, 163² КУпАП);

2) адміністративні правопорушення проти обов'язків зі сплати податків та подання декларацій про доходи та майновий стан (ст. 163⁴, 164¹, ч. 1, 3, 4 ст. 172⁶ КУпАП);

3) адміністративні правопорушення проти контрольних функцій податкових органів (ст. 163³, ч. 5–9 ст. 166⁶, ст. 188²³ КУпАП);

4) адміністративні правопорушення у сфері виробництва та алкогольних напоїв та тютюнових виробів (ст. 156, 156², 164⁵, 177² КУпАП);

5) адміністративні правопорушення проти прав та свобод платників податків (ч. 9, 10 ст. 166⁶, ст. 166²¹ КУпАП).

Серед інших груп правопорушень, адміністративну відповідальність за які на даний час не встановлено в законодавстві України, але, на нашу думку, доцільно встановити в майбутньому, слід підтримати виділення таких груп правопорушень: 1) правопорушення проти системи оподаткування (наприклад, незаконне встановлення та/або введення податків, незаконне стягнення податків, незаконне звільнення від сплати податків); 2) правопорушення проти виконання дохідної частини бюджету (наприклад, незаконне використання коштів, що надійшли на сплату податків податковими агентами або банками).

Подальші дослідження проблем, що розглядалися в цій статті, на нашу думку, мають продовжуватися в напрямку пошуку найбільш оптимальних критеріїв класифікації адміністративних правопорушень у сфері оподаткування (насамперед, за об'єктом правопорушень).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Миколенко А.И. Административный процесс и административная ответственность в Украине / А.И. Миколенко. – Х.: Одиссей, 2004. – 272 с.
2. Анисимов В.Ф. Классификация административных проступков / В.Ф. Анисимов. – Сургут: Изд-во СурГУ, 2001. – 115 с.
3. Адміністративна відповідальність / за заг. ред. Т.О. Коломосьць. – К.: Істина, 2011. – 184 с.
4. Вовчук М.М. Класифікація адміністративних деліктів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / М.М. Вовчук; Національний авіаційний ун-т. – К., 2012. – 19 с.
5. Колпаков В.К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право) / В.К. Колпаков. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 256 с.
6. Основы налогового права / под ред. С.Г. Пепеляева. – М.: Инвест Фонд, 1995. – 496 с.
7. Грачева Е.Ю. Финансовое право России / Е.Ю. Грачева, Н.А. Куфакова, С.Г. Пепеляев. – М.: ТЕИС, 1995. – 232 с.
8. Пепеляев С.Г. Предложения по проекту Налогового кодекса / С.Г. Пепеляев // Ответственность за нарушения налогового законодательства. Выпуск первый / отв. ред. В.Ф. Захарова. – М., 1996. – С. 87–101.
9. Пепеляев С.Г. Налоговый кодекс: взаимная ответственность / С.Г. Пепеляев // Ваш налоговый адвокат. Советы юристов: Сб. статей. Вып. 1. – М.: ФБК-ПРЕСС, 1997. – С. 203–217.
10. Налоговое право / под ред. С.Г. Пепеляева. – М.: Юрист, 2004. – 591 с.
11. Сердцев А.Н. Ответственность за нарушения налогового законодательства: современное состояние проблемы: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.14 / А.Н. Сердцев. – М., 2003. – 170 с.
12. Угровецкий О.П. Система оподаткування в Україні: становлення, реформування, адміністрування / О.П. Угровецкий. – Х.: ТД «Золота миля», 2009. – 328 с.
13. Передернин А.В. Налоговое правонарушение как основание административной ответственности: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02 / А.В. Передернин. – Тюмень, 1997. – 183 с.
14. Роздайбіда А.В. Проблема систематизації і класифікації податкових правопорушень / А.В. Роздайбіда // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності: зб. наук. праць. – Донецьк, 2002. – № 1. – С. 93–103.
15. Кучерявенко М.П. Податкове право України: Академічний курс / М.П. Кучерявенко. – К.: Всеукр. асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – 701 с.

16. Кучерявенко М.П. Податкове право України / М.П. Кучерявенко. – Х.: Право, 2013. – 536 с.
17. Фінансове право / кер. авт. кол. і відп. ред. Л.К. Воронова. – Х.: Фірма «Консум», 1998. – 496 с.
18. Кучерявенко Н.П. Налоговое право / Н.П. Кучерявенко. – Х.: Легас, 2001. – 584 с.
19. Бурбело О.А. Налоговое право: Структурно-логические схемы / О.А. Бурбело, Т.В. Малаева. – Луганск: РИО ЛГУВД, 2006. – 186 с.
20. Дмитренко Е. Взаємозв'язок юридичної відповідальності суб'єктів фінансового права та фінансової безпеки держави / Е. Дмитренко // Вісник прокуратури. – 2006. – січень. – № 1(55). – С. 103–108.
21. Конышев Г.А. Кодекс предпринимателя, или что нужно знать налогоплательщику / Г.А. Конышев. – Мариуполь: Рената, 2003. – 339 с.
22. Основы налогового права / Г.В. Бех, О.А. Дмитрик, Д.А. Кобыльник и др.; под ред. Н.П. Кучерявенко. – Х.: Легас, 2003. – 384 с.
23. Податкове право України / М.П. Кучерявенко, І.М. Бондаренко, О.О. Дмитрик та ін.; за ред. М.П. Кучерявенко. – Х.: Право, 2010. – 256 с.
24. Бондаренко О.І. Ринок нерухомості. Оподаткування. Обов'язкові збори та платежі. Адміністративна та кримінальна відповідальність / О.І. Бондаренко, П.П. Баранцев. – Луганськ: «Продукт» ДСК «Лугань», 2000. – 256 с.
25. Стариков Ю.Н. Нарушения налогового законодательства и юридическая ответственность / Ю.Н. Стариков. – Воронеж: ИПФ «Воронеж», 1995. – 284 с.
26. Налоговые органы и налогоплательщики: Законодательство. Ответственность. Арбитражные споры с участием налоговых органов / авт.-сост. Б.А. Борисов. – М.: Информ.-изд. дом «Филин», 1996. – 384 с.
27. Будько З.М. Фінансово-правова відповідальність за вчинення податкових правопорушень: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / З.М. Будько; Національна академія держ. податкової служби України. – Ірпінь, 2005. – 18 с.
28. Ровинський Ю.О. Державний примус у системі фінансового права України / Ю.О. Ровинський. – Запоріжжя: КПУ, 2011. – 404 с.
29. Пришва Н.Ю. Відповідальність за порушення податкового законодавства / Н.Ю. Пришва // Актуальні проблеми міжнародних відносин: зб. наук. праць. Випуск 28 (частина III). – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Інститут міжнародних відносин, 2001. – С. 132–141.
30. Налоговая ответственность. Штрафы, пени, взыскания / А.В. Брызгалов. – М.: Аналитика-Пресс, 1997. – 176 с.
31. Марченко В.Б. Податкове право / В.Б. Марченко. – К.: КНЕУ, 2004. – 225 с.
32. Шекшин В.В. Административная ответственность за правонарушения в области налогов и сборов: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.14 / В.В. Шекшин. – М., 2006. – 27 с.
33. Шекшин В.В. Административная ответственность за правонарушения в области налогов и сборов: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.14 / В.В. Шекшин. – М., 2006. – 146 с.
34. Хомич К.В. Административно-правовое принуждение в сфере налоговых отношений: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.14 / К.В. Хомич. – Минск, 2002. – 21 с.
35. Телятицкая Т.В. Административные правонарушения в области налогообложения: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02 / Т.В. Телятицкая. – Минск, 1999. – 20 с.
36. Передернин А.В. Налоговое правонарушение как основание административной ответственности: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02 / А.В. Передернин. – Тюмень, 1997. – 20 с.
37. Роздайбіда А.В. Податкове правопорушення як підстава адміністративної відповідальності: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / А.В. Роздайбіда. – Ірпінь, 2003. – 17 с.
38. Дмитренко Е.С. Юридична відповідальність суб'єктів фінансового права у механізмі правового забезпечення фінансової безпеки України / Е.С. Дмитренко. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 592 с.
39. Лонюк І. Відповідальність за порушення податкового законодавства / І. Лонюк // Вісник податкової служби України. – 2001. – № 26. – С. 33–34.
40. Алехин А.П. Ответственность за нарушения налогового законодательства / А.П. Алехин, С.Г. Пепеляев. – М.: Аудиторская фирма «Контакт», 1992. – 96 с.
41. Свечнікова О.Г. Правові засади оподаткування фізичних осіб-підприємців: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / О.Г. Свечнікова. – К., 2001. – 17 с.
42. Рейдель Л.Б. Правонарушения в сфере реализации функции налогообложения российского государства: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.14 / Л.Б. Рейдель. – Хабаровск, 2002. – 207 с.
43. Кролис Л.Ю. Административная ответственность за нарушение налогового законодательства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02 / Уральская гос. юрид. академия; Л.Ю. Кролис. – Екатеринбург, 1996. – 18 с.
44. Кролис Л.Ю. Административная ответственность за нарушение налогового законодательства: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02 / Л.Ю. Кролис. – Екатеринбург, 1996. – 193 с.
45. Податкові спори: виникнення, природа, засоби врегулювання / за заг. ред. С.В. Буряка. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 800 с.
46. Мацелик М. Аспекти класифікації адміністративних правопорушень у сфері оподаткування / М. Мацелик // Науковий вісник Національної академії державної податкової служби України (економіка, право). – Ірпінь, 2003. – № 4(22). – С. 175–182.
47. Шекшин В.В. Административная ответственность за правонарушения в области налогов и сборов: некоторые проблемы и пути решения / В.В. Шекшин // Вопросы гуманитарных наук. – 2005. – № 6(21). – С. 293–294.
48. Огороднікова І.І. Класифікація адміністративних правопорушень у сфері оподаткування / І.І. Огороднікова // Вісник Запорізького національного університету: зб. наук. праць. Юридичні науки. – 2010. – № 4. – С. 155–162.
49. Огороднікова І.І. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері оподаткування: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Національний ун-т держ. податкової служби України; І.І. Огороднікова. – Ірпінь, 2012. – 20 с.
50. Огороднікова І.І. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері оподаткування: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / І.І. Огороднікова. – Ірпінь, 2012. – 311 с.
51. Мацелик М.О. Адміністративна відповідальність за ухилення від сплати податків: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Національна акад. держ. податкової служби України; М.О. Мацелик. – Ірпінь, 2005. – 19 с.